

Muturrekoak

Antton Izagirre

Duela egun gutxi egunkari bateko zutabegile bati irakurritakoak zer pentsa eman zidan, euskararen erabileraren datuek erakutsi duten beheranzko joerei dagokienez. Kazetaria, ohikoa bihurtu den diskurtso politikoa etengabe kamustu eta jende gehienarengana heltzeko esperantzaz, politikoki egoki denaren mesedetan jardun beharraren praktikaz ari zen. Eta hitzez hitz honela ematen zuen bere hausnarketaren irizpena: «Diskurtsoa kamusteak ez baitu inoiz jendea erakartzerik lortuko, ez eta egungo egoeraren zorrotza kamusterik ere».

Egokia iruditu zait iritzia, datuek erakusten duten galerari buruz ari garela egoera interpretatzeko. Lehendik banuen zalantza euskararen hedapenari eta hizkuntza poli-

tikari buruzko eztabaidetan akordioa aldarrikatzen zuten zenbait eragileren diskurtso sozial eta politikoez ez ote zuten egoera zorrotza lasaitzeko balio izango. Ez dut nik adostasun eta akordio zabalen beharraren aurka jardungo, ez naiz ni izango horien onurei uko egingo diena edo zapuztuko dituenena, baina utz ieza dazue mesfidati izateko aukera. Adostasuna eta akordioak beharrezkoak izango ditugu ekimen zehatz eta praktikoen aurrean elkar harturik jarduteko, bai, baina errealitatearen mugak eta horri loturiko jardunak ezingo dute ezkutatu errealitatearen gordintasuna; hau da, hizkuntza minorizatu modura, hizkuntza zapaldua den heinean, euskarak ezingo du bizi beste hizkuntza normalizatuarekin eztei bidaia batean, konfrontazioan baizik.

Arriskua dago gure belaunaldi berriei euskararen egoerari buruzko irudi trukaketa eskaintzeko, irudi bailuke euskara salbatuta dagoela, zapalkuntza iraganekoa dela eta etorkizuna harmonia onean jardutea dela. Euskarak ere diskurtso erradikala behar du; hots, sustraietara joko duena, azken urteotan feminismoak edota ingurumenaren gaineko zaintzak hartu duten neurrikoa. Garbi jakin eta adierazi behar dugu zer den euskararen alde aritzea eta zer ez, jarrera horrekiko diskurtsoak eta militantzia zorrotzak tokia irabazi behar dute gure jardun sozial eta politikoa, eta horrek tentsio puntu bat eskatzen du, ez diskurtsoa kamustea.

Euskara kontutan ere, gauza bat da muturreko jarrera izatea eta bestea muturrekoa jasotzea. •

Hutsunearen mina

Miren Azkarate
Badiola

Uztaileko azken egunak entzun nahi ez nuen berri bat utzi zidan: kide baten heriotza kartzelan. Albiste mugikorrek mezu batetik jaso nuen, etxeko salan. Bat-batean nire zainetako odola izoztu izan balitz bezala nabaritu nuen, gorputz osoko hotzikara batez lagunduta eta “joder” bat ahotik ozen aterata.

Oso kontziente izan naiz horrelako berriak jasotzen jarraituko genuela, dugula, dispersioak eta euskal preso politikoen aurkako mendeku politikek indarrean jarraitzen duten bitartean. Baina amesgaiztoa errepikatuko ez den esperantza ere mantentzen nuen, nahiz eta oraingo honetan berriro ere esnatu nahi duzun amets horietako bat bizitzen egon.

Asko dira ez dutenak ulertzen norbait ezagutu gabe nola senti daiteken hainbeste heriotza bat. Horientzako guztientzako erantzuna haxe da: ez da pertsonalki norbait ezagutu behar malkoak eta samina sentitzeko baldin eta pertsona hori herri honen askatasuna lortzeko azken hatsa emateraino prest egon den kide bat bada.

Hitz aunitz eta ahots asko irakurri eta entzun ditugu egunotan, ikuspegi ezberdinak uztartzen; senideenak, lagunak, ezker abertzaleko kideenak, Etxeratenak, motxiladun umeenak... Den denak egiten ditut nire. Baina beste ikuspuntu bat aipatu nahi nuke: barruan utzi dituen kideena. Preso ohi bezala nire burua berriz ere lau pareta artera eramatea ez zait zaila egiten eta al-

bistea jakin eta digeritu bezain pronto nire gogoa Mikel Orbegoza eta Igor Gonzalezengaino joan zen. Zein gogorra izan behar duen zure kidea zure aurrean hiltzen ikustea! Egunak eta norberaren bizipenak eramatea jada zaila bada han barruan, horrelako gertaera bat bizkar gainean kargatzea, kartzelak eskaintzen dizkizun, edo hobe esanda, eskaintzen ez dizkizun baldintza haietan latza behar du izan. Azken finean ez duzu laguntzarik eta egunero-egunero berarekin bizi zenuen espazio berean egongo zara, baina jada bera gabe, bere absentzia mingarrian. Lerro xume hauen bidez doakiela muxu eta besarkada bana Orbegoza eta Gonzalez Badajozeko espetxeko hutsunea betetzen laguntzeko. •